

IFRIC tumačenje 16- Zaštita neto ulaganja u inostrano poslovanje

Reference

- MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške
- MRS 21 - Efekti promjena kurseva stranih valuta
- MRS 39 - Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje

Osnove

---

1. Mnogi izvještajni subjekti imaju ulaganja u inostrano poslovanje (kako je definisano tačkom 8. MRS-a 21), što može podrazumijevati zavisne subjekte, pridružene subjekte, zajedničke poduhvate i podružnice. MRS 21 nalaže subjektima da funkcijsku valutu svakog svog inostranog poslovanja odrede kao valutu primarnog ekonomskog okruženja tog poslovanja. Kod preračunavanja rezultata i finansijskog položaja inostranog poslovanja u valutu prezentacije, subjekt je dužan priznavati kursne razlike u sastavu ostale sveobuhvatne dobiti do otuđenja inostranog poslovanja.
2. Računovodstvo zaštite kod valutnog rizika koji proizilazi iz neto ulaganja u inostrano poslovanje primjenjuje se samo onda kada je neto imovina tog inostranog poslovanja obuhvaćena finansijskim izvještajima.¹ Stavka koja je predmet zaštite od valutnog rizika koji proizilazi iz neto ulaganja u inostrano poslovanje može biti iznos neto imovine koji je jednak ili niži od knjigovodstvene vrijednosti neto imovine inostranog poslovanja.
3. MRS 39 nalaže određivanje prihvatljive zaštićene stavke i prihvatljivog instrumenata zaštite u sklopu odnosa računovodstvene zaštite. Ukoliko postoji određen odnos zaštite, kod zaštite neto ulaganja dobit ili gubitak od instrumenta zaštite za koji je utvrđeno da predstavlja učinkovitu zaštitu neto ulaganja priznaje se u okviru ostale sveobuhvatne dobiti i prikazuje unutar kursnih razlika proizašlih iz preračunavanja rezultata i finansijskog položaja inostranog poslovanja.
4. Subjekt s mnogo inostranih poslovanja može biti izložen višestrukim valutnim rizicima. Ovo tumačenje daje uputstva o načinu prepoznavanja valutnih rizika koji su prihvatljivi kao predmet zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje.
5. MRS 39 omogućava subjektima da odrede izvedeni ili neizvedeni finansijski instrument (ili kombinaciju ta dva) kao instrumente zaštite od valutnog rizika. Ovo tumačenje daje uputstva o tome gdje se unutar grupe mogu držati instrumenti zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje da bi se kvalifikovali za primjenu računovodstva zaštite.

---

1 Ovo je slučaj kod konsolidovanih finansijskih izvještaja, finansijskih izvještaja u kojima su ulaganja poput pridruženih subjekata ili zajedničkih poduhvata obračunata primjenom metoda udjela, te finansijskih izvještaja koji obuhvataju podružnice ili zajedničko poslovanje u skladu s definicijom MSFI-ja 11 - *Zajednički poslovi*.

6. MRS 21 i MRS 39 nalažu da se, kada matica otuđuje inostrano poslovanje, kumulativni iznosi priznati u okviru ostale sveobuhvatne dobiti povezani i sa kursnim razlikama proizašlim iz preračunavanja rezultata i finansijskog položaja inostranog poslovanja i sa dobiti, odnosno gubitkom od instrumenta zaštite za koji je utvrđeno da predstavlja učinkovitu zaštitu neto ulaganja reklasifikuju iz kapitala u dobit ili gubitak kao reklasifikacijsko usklađivanje. Ovo tumačenje daje uputstva o načinu na koji subjekt treba odrediti iznose koji se reklasifikuju iz kapitala u dobit ili gubitak kako za instrument zaštite tako i za zaštićenu stavku.

Djelokrug

---

7. Ovo tumačenje primjenjuje se na subjekte koji koriste zaštitu od valutnog rizika povezanog s njihovim neto ulaganjima u inostrano poslovanje i koji žele ispuniti kriterije za primjenu računovodstva zaštite u skladu s MRS-om 39. Iz praktičnih razloga, u ovom tumačenju takvi subjekti nazivaju se maticama, a finansijski izvještaji u koje je uvrštena neto imovina inostranog poslovanja konsolidovani finansijski izvještaji. Svako upućivanje na maticu jednako se primjenjuje na sve subjekte koji imaju neto ulaganja u inostrano poslovanje bilo da se radi o zajedničkom poduhvatu, pridruženom subjektu ili podružnici.
8. Ovo tumačenje primjenjuje se samo na zaštitu neto ulaganja u inostrano poslovanje i ne treba ga po analogiji primjenjivati na druge vidove računovodstva zaštite.

Pitanja

---

9. Ulaganja u inostrano poslovanje može držati matica neposredno ili posredstvom jednog ili više svojih zavisnih društava. Pitanja koja obrađuje ovo tumačenje su:
- (a) *priroda rizika koji je predmet zaštite i iznos zaštićene stavke za koje se može odrediti odnos zaštite:*
- (i) da li matica kao rizik koji će biti predmet zaštite može odrediti samo kursne razlike proizašle iz različitih funkcijskih valuta matice i njenog inostranog poslovanja ili kao takav može odrediti i kursne razlike do kojih dolazi zbog različite valute prezentacije u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice i funkcijske valute njenog inostranog poslovanja;
  - (ii) ako je inostrano poslovanje u posrednom vlasništvu matice, da li rizik koji je predmet zaštite uključuje samo kursne razlike proizašle iz različitih funkcijskih valuta inostranog poslovanja i njegove matice ili se u taj rizik mogu uključiti i sve kursne razlike između funkcijskih valuta inostranog poslovanja i posredne ili krajnje matice (to jeste, da li činjenica da se neto ulaganje u inostrano poslovanje drži putem posredne matice utiče na ekonomski rizik krajnje matice).
- (b) *gdje se unutar grupe može držati instrument zaštite:*
- (i) da li se odnos prihvatljiv sa stanovišta računovodstva zaštite može uspostaviti samo ako je subjekt koji štiti svoje neto ulaganje strana u predmetnom instrumentu zaštite ili instrument zaštite

- može držati bilo koji subjekt unutar grupe bez obzira na njegovu funkcijsku valutu;
- (ii) da li priroda instrumenta zaštite (izvedenog ili neizvedenog) ili metod konsolidovanja utiču na procjenu učinkovitosti zaštite;
- (c) *koje iznose kod otuđenja inostranog poslovanja treba reklasifikovati iz kapitala u dobit ili gubitak kao reklasifikacijsko usklađivanje:*
- (i) kada se otuđi inostrano poslovanje koje je podlijegalo zaštiti, koje iznose rezervi matice iz osnova preračunavanja stranih valuta u vezi sa instrumentom zaštite i u vezi sa tim inostranim poslovanjem treba u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice reklasifikovati iz kapitala u dobit, odnosno u gubitak;
  - (ii) da li metod konsolidacije utiče na određivanje iznosa koji će biti reklasifikovani iz kapitala u dobit ili gubitak.

Službeno stajalište

Priroda rizika koji je predmet zaštite i iznos zaštićene stavke za koje se može odrediti odnos zaštite

10. Računovodstvo zaštite može se primijeniti samo na kursne razlike proizašle iz različitih funkcijskih valuta matice i njenog inostranog poslovanja.
11. Kod zaštite od valutnih rizika koji proizlaze iz neto ulaganja u inostrano poslovanje, zaštićena stavka može biti iznos neto imovine jednak ili niži od knjigovodstvene vrijednosti neto imovine inostranog poslovanja u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice. Knjigovodstveni iznos neto imovine inostranog poslovanja koji se u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice može odrediti kao zaštićena stavka zavisi od toga da li je neka matica inostranog poslovanja na nižem nivou primijenila računovodstvo zaštite na svu ili samo dio neto imovine tog inostranog poslovanja, te da li je takav način obračunavanja zadržan i u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice.
12. Rizik koji je predmet zaštite može se odrediti kao valutna izloženost koja se javlja između funkcijske valute inostranog poslovanja i funkcijske valute bilo koje njegove matice (neposredne, posredne ili krajnje). Činjenica da se neto ulaganje drži putem posredne matice ne utiče na prirodu ekonomskog rizika koji proizilazi iz valutne izloženosti po krajnju maticu.
13. Izloženost valutnom riziku koji proizlazi iz neto ulaganja u inostrano poslovanje samo jednom se može kvalifikovati za primjenu računovodstva zaštite u konsolidovanim finansijskim izvještajima. Prema tome, ako se zaštita od istog rizika iste neto imovine inostranog poslovanja provodi kod više od jedne matice unutar grupe (na primjer, provode je i neposredna i posredna matica), samo je jedan odnos zaštite prihvatljiv za primjenu računovodstva zaštite u konsolidovanim finansijskim izvještajima krajnje matice. Odnos zaštite koji je odredila jedna matica u svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima ne mora voditi i druga matica višeg nivoa, međutim, ako ga matica višeg nivoa ne

vodi, računovodstvo zaštite koje je primijenila matica na nižem nivou mora se ukinuti prije priznavanja računovodstva zaštite kod matice na višem nivou.

Gdje se unutar grupe može držati instrument zaštite

14. Kao instrument zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje može se odrediti izvedeni ili neizvedeni instrument (ili kombinacija ta dva). Instrument/e zaštite može držati bilo koji subjekat ili više subjekata unutar grupe, sve dok su zadovoljeni zahtjevi u pogledu određivanja, dokumentovanja i učinkovitosti zaštite neto ulaganja iz stava 88. MRS-a 39. Posebno je važno jasno dokumentovanje strategije zaštite grupe zbog mogućnosti različitog određivanja različitim nivoima unutar nje.
15. Za potrebe ocjenjivanja učinkovitosti, promjena vrijednosti instrumenta zaštite u odnosu na valutni rizik izračunava se prema funkcijskoj valuti one matice u odnosu na čiju funkcijsku valutu se mjeri rizik koji je predmet zaštite, u skladu sa dokumentacijom računovodstva zaštite. Zavisno od toga gdje se drži instrument zaštite, u odsustvu računovodstva zaštite ukupna promjena vrijednosti može se priznati u dobit, odnosno gubitak, u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti ili kao oboje. Na ocjenu učinkovitosti, međutim, ne utiče to da li je promjena vrijednosti instrumenta zaštite priznata u dobit ili gubitak ili u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti. U postupku primjene računovodstva zaštite ukupan učinkoviti dio promjene uvrštava se u ostalu sveobuhvatnu dobit. Na ocjenu učinkovitosti ne utiče ni to da li je instrument zaštite izvedeni ili neizvedeni, kao ni metod konsolidacije.

Otuđenje zaštićenog inostranog poslovanja

16. Ako je zaštićeno inostrano poslovanje otuđeno, iznos koji je u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice po osnovu instrumenta zaštite klasificiran kao reklasifikacijsko usklađenje iz rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta u dobit ili gubitak jeste iznos koji treba utvrditi u skladu sa zahtjevima tačke 102. MRS-a 39. Taj iznos predstavlja kumulativnu dobit ili gubitak od instrumenta zaštite za koji je utvrđeno da predstavlja učinkovitu zaštitu.
17. Iznos koji je u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice po osnovu instrumenta zaštite klasificiran u dobit ili gubitak po osnovu neto ulaganja u određeno inostrano poslovanje u skladu sa tačkom 48. MRS-a 21 je iznos koji je uključen u rezervu matice na osnovu preračunavanja stranih valuta reklasifikuje u dobit ili gubitak predstavlja iznos uključen u rezerve matice iz osnova preračunavanja stranih valuta u vezi sa datim inostranim poslovanjem. U konsolidovanim finansijskim izvještajima krajnje matice metod konsolidacije ne utiče na ukupni neto iznos priznat kao dio rezervi po osnovu preračunavanja stranih valuta u vezi sa cjelokupnim inostranim poslovanjem. Međutim, to da li krajnja matica koristi metoda direktnog ili postepenog konsolidovanja² može uticati na iznos uključen u njene rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta u vezi sa pojedinačnim operacijama inostranog poslovanja. Primjena metoda

² Direktni metod je metod konsolidovanja koji podrazumijeva direktno preračunavanje finansijskih izvještaja inostranog poslovanja u funkcijsku valutu krajnje matice. Postepeni metod je metod konsolidovanja po kom se finansijski izvještaji inostranog poslovanja prvo preračunavaju u funkcijsku valutu posredne matice ili više njih a zatim u funkcijsku valutu krajnje matice (ili valutu prezentacije ukoliko te dvije nisu jednake).

postepenog konsolidovanja može dovesti do toga da se iznos reklasifikovan u dobit ili gubitak razlikuje od onog korištenog za potrebe utvrđivanja učinkovitosti zaštite. Ta razlika se može eliminisati utvrđivanjem iznosa koji bi u odnosu na predmetno inostrano poslovanje nastao da je korišten metod direktnog konsolidovanja. Ovo usklađivanje nije obavezno prema MRS-u 21, ali je riječ o odabiru računovodstvene politike koju potom treba dosljedno primjenjivati na sva neto ulaganja.

Datum stupanja na snagu

---

18. Subjekt treba primijeniti ovo tumačenje na godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. oktobra 2008. godine. Subjekt treba primjenjivati izmjene i dopune tačke 14. uvedene *Poboljšanjima MSFI-jeva* iz aprila 2009. godine na godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2009. godine. Dozvoljena je i njihova ranija primjena. Subjekt je dužan objaviti svaku primjenu tumačenja na period koji je počeo prije 1. oktobra 2008. godine, odnosno izmjena i dopuna tačke 14. na period koji je počeo prije 1. jula 2009. godine.
- 18.A *[Ovaj stav se odnosi na izmjene i dopune koje još nisu stupile na snagu iz kog razloga nisu uvrštene u ovo izdanje tumačenja.]*
- 18.B *[Ovaj stav se odnosi na izmjene i dopune koje još nisu stupile na snagu iz kog razloga nisu uvrštene u ovo izdanje tumačenja.]*

Prelazne odredbe

---

19. MRS 8 propisuje način na koji subjekt treba primjenjivati promjenu računovodstvene politike do koje dolazi zbog početka primjene nekog tumačenja. Subjekt nije dužan postupiti u skladu s tim zahtjevima kod prve primjene ovog tumačenja. Ako je subjekt odredio instrument zaštite kao zaštitu neto ulaganja, ali ona ne ispunjava uslove za primjenu računovodstva zaštite iz ovog tumačenja, subjekt treba primijeniti MRS 39 kako bi prospektivno ukinuo to računovodstvo zaštite.

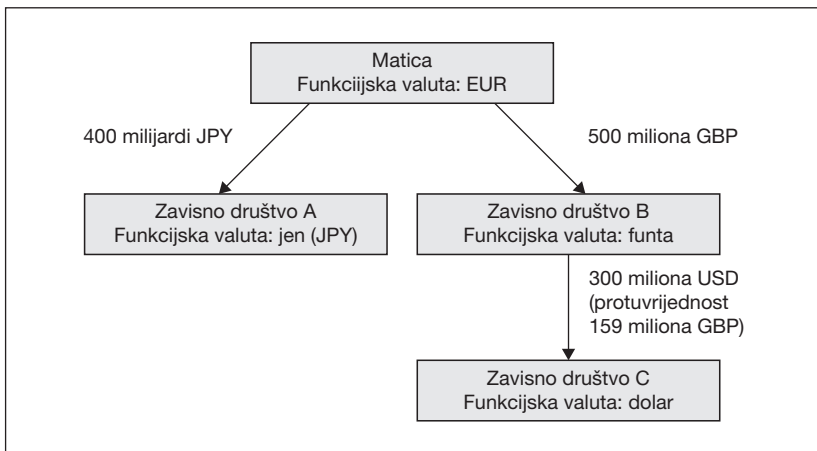
Dodatak Uputstva za primjenu

Ovaj dodatak čini sastavni dio tumačenja.

UP1. Ovaj prilog ilustruje primjenu tumačenja na korporativnoj strukturi prikazanoj u daljem tekstu. U svakom od datih slučajeva, opisani odnosi zaštite bili bi podvrgnuti testiranju učinkovitosti u skladu s MRS-om 39, mada to testiranje nije predmet samog Dodatka. Matica, kao krajnja matica, svoje konsolidovane finansijske izvještaje prezentuje u svojoj funkcijskoj valuti – eurima (EUR). Sva zavisna društva su u stopostotnom vlasništvu matice. Neto ulaganje matice u zavisno društvo B u vrijednosti od 500 miliona funti (funkcijska valuta je britanska funta (GBP)) obuhvata i 159 miliona funti kao protuvrijednost neto ulaganja zavisnog društva B u zavisno društvo C u iznosu od 300 miliona USD (funkcijska valuta je američki dolar (USD)). Drugim riječima, neto imovina zavisnog društva B pored njegovog ulaganja u zavisno društvo C iznosi 341 milion GBP.

Priroda rizika predmeta zaštite za koji je moguće odrediti odnos zaštite (stavovi 10.-13.)

UP2. Matica može štiti svoja neto ulaganja u zavisna društva A, B i C od valutnog rizika koji proizilazi iz funkcijskih valuta svakog od njih (japanskog jena (JPY), britanske funte i američkog dolara) u odnosu na euro. Pored toga, matica može provoditi i zaštitu od valutnog rizika iz odnosa dolara i funte kao funkcijskih valuta zavisnog društva B, odnosno C. U svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima, zavisno društvo B može provoditi zaštitu svog neto ulaganja u zavisno društvo C od valutnog rizika koji proizilazi iz njihovih funkcijskih valuta, američkog dolara i britanske funte. U sljedećim primjerima rizik određen za zaštitu je rizik promptnog deviznog kursa pošto instrumenti zaštite nisu derivati. Da su instrumenti zaštite terminski ugovori, matica bi mogla odrediti rizik terminskog deviznog kursa.

Iznos zaštićene stavke za koju je moguće odrediti odnos zaštite (tačke 10.-13.)

- UP3. Matica želi zaštititi svoje neto ulaganje u zavisno društvo C od valutnog rizika. Pretpostavimo da zavisno društvo A ima vanjsku pozajmicu od 300 miliona USD. Neto imovina zavisnog društva A na početku izvještajnog perioda je 400 000 miliona JPY uključujući i prinos od vanjske pozajmice od 300 miliona USD.
- UP4. Zaštićena stavka može biti iznos neto imovine jednak ili niži od knjigovodstvene vrijednosti neto ulaganja matice u zavisno društvo C (300 miliona USD) u njenim konsolidovanim finansijskim izvještajima. U svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima, matica može vanjsku pozajmicu zavisnog društva A u iznosu od 300 miliona USD odrediti kao zaštitu od valutnog rizika po promptnom kursu eura u odnosu na američki dolar (EUR/USD) koji je povezan s njenim neto ulaganjem u neto imovinu zavisnog društva C u iznosu od 300 miliona USD. U tom slučaju se i kursna razlika između eura i američkog dolara (EUR/USD) po vanjskoj pozajmici zavisnog društva A u iznosu 300 miliona USD i kursna razlika između eura i američkog dolara (EUR/USD) po osnovu neto ulaganju u zavisno društvo C u iznosu 300 miliona USD u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice nakon primjene računovodstva zaštite prikazuju unutar rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta.
- UP5. U odsustvu računovodstva zaštite, ukupne kursne razlike između američkog dolara i eura po vanjskoj pozajmici zavisnog društva A u iznosu 300 miliona USD bi se u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice priznale na sljedeći način:
- promjena promptnog deviznog kursa USD/JPY, preračunata u eure, u dobit ili gubitak;
  - promjena promptnog deviznog kursa JPY/EUR u ostalu sveukupnu dobit.
- Umjesto načina određivanja iz tačke UP4., matica u svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima može vanjsku pozajmicu zavisnog društva A u iznosu 300 miliona USD odrediti kao zaštitu od valutnog rizika po promptnom kursu britanske funte u odnosu na američki dolara (GBP/USD) iz odnosa između zavisnog društva C i zavisnog društva B. U tom slučaju ukupna kursna razlika između američkog dolara i eura za vanjsku pozajmicu zavisnog društva A u iznosu 300 miliona USD bila bi umjesto toga priznata u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice na sljedeći način:
- promjena promptnog deviznog kursa GBP/USD u rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta u odnosu na zavisno društvo C;
  - promjena promptnog deviznog kursa GBP/JPY, preračunata u eure, u dobit ili gubitak; i
  - promjena promptnog deviznog kursa JPY/EUR u ostalu sveobuhvatnu dobit.
- UP6. Matica u svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima ne može vanjsku pozajmicu zavisnog društva A od 300 miliona USD odrediti i kao zaštitu od rizika po promptnom kursu EUR/USD i kao zaštitu od rizika po promptnom kursu GBP/USD. Jedan instrument zaštite može štiti isti određeni rizik samo jednom. Zavisno društvo B ne može primijeniti računovodstvo zaštite u svojim

konsolidovanim finansijskim izvještajima jer se instrument zaštite drži izvan grupe koju čine zavisno društvo B i zavisno društvo C.

Gdje se unutar grupe može držati instrument zaštite (stavovi 14.-15.)?

UP7. Kao što je navedeno u tački UP5., u odsustvu računovodstva zaštite, ukupna promjena vrijednosti po osnovu valutnog rizika u vezi sa vanjskom pozajmicom zavisnog društva A u iznosu od 300 miliona USD u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice bila bi prikazana i u dobiti odnosno gubitku (promptni kurs USD/JPY) i u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti (promptni kur RUR/JPY). Oba iznosa se uključuju u svrhe ocjenjivanja učinkovitosti zaštite određene tačkom UP4. jer se i promjena vrijednosti instrumenta zaštite i promjena vrijednosti zaštićene stavke izračunavaju prema odnosu eura, funkcijske valute matice, i američkog dolara koji je funkcijska valuta zavisnog društva C, u skladu sa dokumentacijom o zaštiti. Metod konsolidovanja (to jeste, metod direktnog ili metod postepenog konsolidovanja) ne utiče na ocjenu učinkovitosti zaštite.

Iznosi reklasifikovani u dobit ili gubitak pri otuđenju inostranog poslovanja (stavovi 16.-17.)

UP8. Pri otuđenju zavisnog društva C, u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice, iz njene rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta, u dobit ili gubitak se reklasifikuju sljedeći iznosi:

- (a) u vezi sa vanjskom pozajmicom zavisnog subjekta A od 300 miliona USD, iznos čije utvrđivanje nalaže MRS 39, odnosno ukupna promjena vrijednosti u vezi sa valutnim rizikom priznata u okviru ostale sveobuhvatne dobiti kao učinkoviti dio zaštite; a
- (b) u vezi sa neto ulaganjem u zavisno društvo C u iznosu od 300 miliona USD, iznos koji subjekt utvrđuje svojom metodom konsolidovanja. Ako matica primjenjuje metod direktnog konsolidovanja, svoje rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta u vezi sa zavisnim društvom C utvrdiće direktno prema deviznom kursu eura u odnosu na američki dolar (EUR/USD). Ako matica primjenjuje metod postepenog konsolidovanja, rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta u vezi sa zavisnim društvom C utvrdiće prema rezervama po osnovu preračunavanja stranih valuta koje je priznalo zavisno društvo B na osnovu deviznog kursa funte prema američkom dolaru (GBP/USD), preračunato u funkcijsku valutu matice primjenom deviznog kursa eura u odnosu na britansku funtu (EUR/GBP). Ako je matica u prethodnom periodu primjenjivala metod postepenog konsolidovanja to je ne obavezuje niti sprečava da iznos rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta koji treba reklasifikovati po otuđenju zavisnog subjekta C utvrdi kao onaj iznos koji bi priznala da je oduvijek koristila direktni metod, zavisno od njene računovodstvene politike.

Zaštita više inostranih poslovanja (tačke 11., 13. i 15.)

UP9. Sljedeći primjeri pokazuju da je u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice rizik koji može biti predmet zaštite uvijek onaj rizik koji se tiče odnosa

između njene funkcijske valute (euro) i funkcijskih valuta zavisnih društava B i C. Bez obzira na to kako su zaštite određene, najveći iznosi koji se kao učinkovita zaštita mogu u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice uključiti u rezervu po osnovu preračunavanja stranih valuta ako se provodi zaštita oba inostrana poslovanja su 300 miliona USD za valutni rizik EUR/USD i 341 milion funti za valutni rizik EUR/GBP. Ostale promjene vrijednosti uzrokovane promjenama kursa stranih valuta iskazuju se u sklopu konsolidovane dobiti, odnosno gubitka matice. Naravno, postoji opcija i da matica odredi 300 miliona USD samo za promjene promptnog kursa dolara u odnosu na britansku funtu (USD/GBP) ili 500 miliona GBP samo za promjene promptnog kursa britanske funte u odnosu na euro (GBP/EUR).

Matica drži instrumente zaštite u USD i instrumente zaštite u GBP

- UP10. Matica može željeti zaštitu od valutnog rizika i u odnosu na svoje neto ulaganje u zavisno društvo B i u odnosu na svoje neto ulaganje u zavisno društvo C. Pretpostavimo da matica drži odgovarajuće instrumente zaštite denominovane u američkim dolarima i u britanskim funtama koje može odrediti kao zaštitu svojih neto ulaganja u zavisno društvo B i zavisno društvo C. U svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima matica može, između ostalog, odrediti sljedeće:
- (a) instrument zaštite u iznosu od 300 miliona USD određen kao zaštita neto ulaganja u zavisno društvo C u iznosu od 300 miliona USD, pri čemu rizik predstavlja izloženost promptnom kursu eura u odnosu na dolar (EUR/USD) između matice i zavisnog društva C, te instrument zaštite u iznosu od najviše 341 milion GBP određen kao zaštita neto ulaganja u zavisno društvo B u iznosu od 341 milion GBP, pri čemu rizik predstavlja izloženost promptnom kursu eura u odnosu na funtu (EUR/GBP) između matice i zavisnog društva B;
  - (b) instrument zaštite u iznosu od 300 miliona USD određen kao zaštita neto ulaganja u zavisno društvo C u iznosu od 300 miliona USD, pri čemu rizik predstavlja izloženost promptnom kursu funte u odnosu na dolar (GBP/USD) između zavisnog društva B i zavisnog društva C, te instrument zaštite u iznosu od najviše 500 miliona GBP određen kao zaštita neto ulaganja u zavisno društvo B u iznosu od 500 miliona GBP, pri čemu rizik predstavlja izloženost promptnom kursu eura u odnosu na funtu (EUR/GBP) između matice i zavisnog društva B.
- UP11. Valutni rizik EUR/USD u vezi sa neto ulaganjem matice u zavisno društvo C razlikuje se od valutnog rizika EUR/GBP u vezi sa neto ulaganjem matice u zavisno društvo B. Međutim, u slučaju opisanom u podtački (a) tačka UP10., matica je već samim određivanjem instrumenta zaštite u dolarima koji drži u potpunosti zaštitila svoje neto ulaganje u zavisno društvo C od valutnog rizika EUR/USD. Ako bi matica i instrument zaštite u funtama koji drži također odredila kao zaštitu svog neto ulaganja u zavisno društvo B u iznosu 500 miliona GBP, 159 miliona GBP od tog neto ulaganja, koji predstavljaju protuvrijednost neto ulaganja u zavisno društvo C u USD, u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice bili bi dva puta zaštićeni od valutnog rizika GBP/EUR.
- UP12. U slučaju iz podtačke (b) tačka UP10., ako matica kao rizik, koji je predmet zaštite, odredi izloženost promptnom deviznom kursu GBP/USD između zavisnog društva

B i zavisnog društva C, samo dio promjene vrijednosti instrumenta zaštite u iznosu od 300 miliona USD povezan s kursom funte u odnosu na američki dolar uključuje se u rezerve matice po osnovu preračunavanja stranih valuta u vezi sa zavisnim društvom C. Preostali dio promjene (jednak promjeni 159 miliona GBP po osnovu kursa GBP/EUR) iskazuje se unutar konsolidovane dobiti, odnosno gubitka matice, kao u tački UP5. Budući da određivanje valutnog rizika USD/GBP između zavisnog društva B i zavisnog društva C ne uključuje valutni rizik GBP/EUR, matica može odrediti i iznos do 500 miliona GBP svog neto ulaganja u zavisno društvo B kao rizik povezan s izloženošću promptnom kursu GBP/EUR između matice i zavisnog društva B.

Zavisno društvo B drži instrument zaštite u USD

- UP13. Pretpostavimo da zavisno društvo B ima vanjsko zaduženje po zajmu u iznosu 300 miliona USD po kojem su primljena sredstva prenesena na maticu putem međukompanijskog zajma nominiranog u britanskim funtama. Budući da su i njegova sredstva i njegove obaveze porasle za 159 miliona GBP, neto imovina zavisnog društva B ostaje nepromijenjena. Zavisno društvo B bi u svojim konsolidovanim finansijskim izvještajima pomenuti vanjski dug moglo odrediti kao zaštitu svog neto ulaganja u zavisno društvo C od valutnog rizika GBP/USD. Matica bi mogla zadržati to određivanje instrumenta zaštite od strane zavisnog društva B, odnosno i sama ga odrediti kao zaštitu svog neto ulaganja od 300 miliona američkih dolara u zavisno društvo C od valutnog rizika GBP/USD (vidi tačku 13.), a instrument zaštite u britanskim funtama koji drži odrediti kao zaštitu svog cjelokupnog neto ulaganja u zavisno društvo B u iznosu od 500 miliona GBP. Prva zaštita, koju je odredilo zavisno društvo B, procjenjivala bi se u funkcijskoj valuti tog društva (britanska funta), dok bi se druga zaštita, koju je odredila matica, procjenjivala u funkcijskoj valuti matice (euro). U tom slučaju je u okviru konsolidovanih finansijskih izvještaja matice instrumentom zaštite u američkim dolarima zaštita provedena samo u odnosu na valutni rizik GBP/USD povezan s neto ulaganjem matice u zavisno društvo C, a ne u odnosu na cjelokupni valutni rizik EUR/USD. Prema tome, u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice može biti provedena zaštita cijelog valutnog rizika EUR/GBP povezanog s neto ulaganjem matice u zavisno društvo B u iznosu od 500 miliona GBP.
- UP14. Međutim, u obzir se mora uzeti i način obračunavanja zajma u iznosu od 159 miliona GBP koji matica ima obavezu isplatiti zavisnom društvu B. Ako se obaveza matice po osnovu zajma ne posmatra kao dio njenog neto ulaganja u zavisno društvo B jer ne ispunjava uslove iz stava 15. MRS-a 21, kursna razlika GBP/EUR koja nastane prilikom preračunavanja iskazuje se kroz konsolidovanu dobit, odnosno gubitak matice. Ako se zajam u iznosu od 159 miliona GBP koji matica ima obavezu isplatiti zavisnom društvu B posmatra kao dio njenog neto ulaganja, to neto ulaganje iznosi samo 341 milion GBP a, u skladu s tim, iznos koji bi matica mogla odrediti kao stavku zaštićenu od valutnog rizika GBP/EUR smanjuje se sa 500 miliona na 341 milion GBP.
- UP15. Ako bi matica ukinula odnos zaštite koji je odredilo zavisno društvo B, mogla bi vanjsko zaduženje zavisnog društva B u iznosu od 300 miliona USD odrediti kao zaštitu svog neto ulaganja u zavisno društvo C u iznosu od 300 miliona USD od valutnog rizika EUR/USD, a instrument zaštite u funtama koji sama drži odrediti kao zaštitu svog neto ulaganja u zavisno društvo B samo do iznosa od 341 milion

GBP. U tom slučaju učinkovitost obje zaštite bi se izračunavala po funkcijskoj valuti matice (euro). Slijedom toga, i promjena vrijednosti vanjske pozajmice zavisnog društva B na osnovu kursa USD/GBP i promjena vrijednosti zajma koji je matica u obavezi isplatiti zavisnom društvu B po osnovu kursa GBP/EUR (ukupno jednaka kursnoj razlici USD/EUR) bi u konsolidovanim finansijskim izvještajima matice bile uključene u rezerve po osnovu preračunavanja stranih valuta. Budući da je matica svoje neto ulaganje u zavisno društvo C već u potpunosti zaštitila od valutnog rizika EUR/USD, samo iznos od najviše 341 milion GBP svog neto ulaganja u zavisno društvo B može zaštititi od valutnog rizika EUR/GBP.